

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ**

Збірник наукових статей

ЛЬВІВ - 2022

УДК 37.041:811
ББК 81.2р.
А 43

*Рекомендовано Вченою радою факультету №5 ІПФПНП ЛьвДУВС
(протокол №6 від 16.11.2022)*

Рецензенти:

Дяк Т.П., доцент кафедри прикладної лінгвістики НУ «Львівська політехніка» кандидат педагогічних наук, доцент

Сидорук І.І., декан факультету №2 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук

А 43 Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: Збірник наукових статей / Укладач: І.Ю. Сковронська. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 173 с.

До збірника увійшли методичні напрацювання, що стосуються виховання мовної культури як забезпечення лінгвістичної безпеки держави, формування іноомої компетентності правоохоронців України зокрема, та міжкультурної іноомовної компетентності загалом, організації самостійної роботи здобувачів, інноваційних форм та методів навчання мов, психолінгвістичних можливостей людини при вивченні та використанні іноземних мов, здійснення освітнього процесу у сучасних умовах з використанням онлайн-навчання як альтернативної форми традиційного навчання. Закцентовано увагу на викликах та можливостях навчання мов у сучасних умовах, мультикультурному аспекті цієї проблеми.

**УДК 37.041:811
ББК 81.2р.**

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2022

освіти. — К.: НМЦВО Міністерства освіти і науки України, -2003. — Вип. 30, С. 195-202.

6. Мусницкая Е.В. Новые цели, содержание и технологии обучения иностранному языку будущего специалиста. // Сб. научн. трудов МГЛУ. – Вып. 449, М., 2000, – С.14.

Ірина ХОЛОД,

кандидат педагогічних наук

(ВПНЗ Дніпровський гуманітарний університет)

АНГЛІЙСЬКА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Наукова розвідка має на меті окреслити ключові поняття програмних засад щодо навчання англійської мови професійного спрямування у закладах вищої освіти України відповідно до Болонської системи навчання. Автор зазначив ключові аспекти нового підходу у навчання англійської мови професійного спрямування, зазначивши роль учителя, форми роботи та інноваційні технології навчання.

Ключові слова: *англійська мова професійного спрямування, типова програма, іншомовна комунікативна компетентність, інноваційні технології навчання.*

The aim of the scientific paper is to outline the key concepts of the Program principles regarding ESP teaching in higher education institutions of Ukraine in accordance with the Bologna system of education. The author noted the key aspects of the new approach to the teaching of professional English, noting the role of the teacher, forms of work, and innovative teaching technologies.

Keywords: *English for Specific Purpose, typical program, foreign language communicative competence, innovative learning technologies.*

Навчання англійської мови у закладах вищої освіти України перейшло на нову віху розвитку завдяки інтеграції України до Європейського освітнього простору підписанням Болонської декларації у 2005 році. Болонська система навчання передбачає створення єдиного стандартизованого освітнього і наукового простору. Цей простір висуває складні завдання щодо збільшення мобільності студентів, більш ефективного міжнародного спілкування, доступу до інформації та більш глибокого взаєморозуміння.

З метою подолання перешкод у мовній підготовці Міністерством освіти та науки України було розроблено та рекомендовано нову типову програму з англійської мови професійного спрямування, де укладачами програми враховані Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти щодо рівнів володіння мовою (ЗЄР, 2001 р.), компетентностей користувача, можливих контекстів користування мовою.

Програма укладена на основі принципів інтернаціоналізму, плюрилінгвізму, демократії, рівноправності та інновацій. Програма англійської мови за професійним спрямуванням:

- встановлює національні параметри викладання та вивчення, що відповідають міжнародно визнаним стандартам, описаним у Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти;

- є багатовимірною і модульною за своєю структурою та організацією;
- забезпечує стандартизовану базу для розробки університетських курсів і планів у відповідності до професійних потреб студентів та очікувань суспільства;

- сприяє мобільності студентів та їхній конкурентоздатності на ринку праці;

- заохочує до навчання впродовж усього життя та до самостійності у вивченні мов;

- посилює привабливість та конкурентоздатність вищої освіти в Україні шляхом надання прозорості та гнучкої системи викладання/вивчення мов [2].

Зміст програми спрямований на формування професійної комунікативної компетенції, яка розглядається як мовна поведінка, що є специфічною для

академічного і професійного середовища. Мовна поведінка вимагає набуття лінгвістичної, соціолінгвістичної та прагматичної компетентностей, що є необхідними для виконання завдань, пов'язаних з навчанням та роботою. Розвиток комунікативної компетентності іншомовного спілкування відбувається відповідно до здатності студентів навчатися, їх професійних знань та попереднього досвіду, і здійснюється в межах ситуативного контексту, пов'язаного з навчанням і спеціалізацією.

Невід'ємною складовою змісту програми з англійської мови професійного спрямування є соціокультурна компетенція, спрямована на розвиток розуміння й тлумачення різних аспектів культури і мовної поведінки у професійному середовищі. Вона сприяє розвитку вмінь, характерних для поведінки в різних культурних і професійних ситуаціях, та реагування на них [1].

Різним аспектам формування змісту навчання англійської мови професійного спрямування присвятили свої дослідження Т. Дадлі-Івенс, М. Сейнт Джон, Т. Хатчінсон, А. Уотерс. Підходи до визначення мети навчання англійської мови для спеціальних цілей обґрунтували Дж.Манбі, А. Чамберс. Теоретичні аспекти міжкультурної комунікативної компетентності висвітлено в працях зарубіжних учених серед яких: Д. Джонсон, М. Лонг, П. Потер, А.Хардинг, П. Хартман, Д. Хаймс.

Щодо методики навчання англійської мови, то вона зазнала змін, адже до цього часу викладачі англійської мови викладали загальну англійську мову (*General English*) і у них не виникало необхідності в аналізі потреб студентів, саме тому і виник новий підхід у викладанні англійської мови за професійним спрямуванням – *English for Specific Purpose (ESP)*.

Найважливіша відмінність *ESP* і *General English* полягає в цілях вивчення мови. *ESP* вивчають, як правило, дорослі, які вже вивчили певну частину англійської мови та володіють знаннями різноманітного змісту, в яких викладачі англійської мови можуть не бути компетентними. Студенти *ESP* потребують мову для формування професійних комунікативних навичок, щоб мати можливість виконувати певні завдання, пов'язані з майбутньою професією.

ESP фокусується на мові, яка використовується в реальному професійному контексті, а не на навчанні граматики, структури та словникового запасу, які не пов'язані з основними предметами студентів. Всупереч загальній англійській мові, яка є часто відокремлена від ситуацій у майбутній професії, зміст англійської мови професійного спрямування інтегровано в предметну площину, питання, пов'язані з теперішніми та майбутніми ситуаціями на роботі.

Особлива увага надається інноваційним технологіям навчання, які набули стрімкого розвитку та широкого застосування у системі вищої освіти. Серед них є: вирішення життєвих проблемних ситуацій, дискусія, симуляція, рольові ігри, проєкт, усна презентація, кейс стаді, доповідь тощо. Ці технології мають бути зосереджені головне на вивченні змісту, а не конкретних мовних одиниць. Центром уваги є життєві питання і теми, що викликають професійний інтерес у студентів, а також орієнтацію передусім на студента, хоча й викладач відіграє важливу роль, пропонуючи свою підтримку та рекомендації впродовж усього процесу. Студенти можуть працювати самостійно, у парах, у невеличких групах, або ж усією групою, щоб завершити проєкт, обмінюючись ресурсними матеріалами, ідеями та досвідом упродовж виконання проєкту.

Отже, означивши ключові аспекти ми розуміємо, що підхід *ESP* у навчанні англійської мови професійного спрямування є цікавим із можливостями широкого використання інноваційних технологій. Перспективи подальших досліджень в означеному напрямку бачимо у адаптації вищезначених можливостей до онлайн навчання.

Список використаних джерел

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англійської. Київ, 2003. 273 с.
2. Програма з англійської мови для професійного спілкування / Колектив авторів: Г.Є.Бакаєва, О.А.Борисенко, І.І.Зуєнок, В.О.Іваніщева, Л.Й.Клименко, Т.І.Козимирська, С.І.Кострицька, Т.І.Скрипник, Н.Ю.Тодорова, А.О.Ходцева. Київ, 2005. 119 с.